

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Філологічний факультет

Катедра українського прикладного мовознавства

Затверджено

на засіданні катедри
українського прикладного мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2024 р.)

Завідувач катедри Жоґ І.М. Кочан

Силабус з навчальної дисципліни

«Українське термінознавство»,

що викладається в межах ОПП **«Прикладна лінгвістика»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2024 р.

Назва дисципліни	<i>Українське термінознавство</i>
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет. Кафедра українського прикладного мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.01 Українська мова та література, 014 - освіта
Викладачі курсу	Кочан Ірина Миколаївна, д.ф.н., професор.
Контактна інформація викладачів	kim1950@i.ua
Консультації з дисципліни відбуваються	Щосереди з 14. 00 до 16. 00
Сторінка курсу	http://philology.lnu.edu .
Інформація про дисципліну	Розбудова незалежної держави вносить суттєві зміни у розвиток мови, її лексичного складу, частиною якого є саме термінологія. Рівень розвитку наукової мови впливає на інтелектуальний поступ суспільства, свідчить про стан мовного самовиявлення народу. Завдання вищої школи сьогодні є виховання висококваліфікованих фахівців, які не лише набувають певних професійних знань і навичок, а й розуміють назви наукових понять, вміють грамотно застосовувати термінолексику. Термінологія стає для студента основою його професійних навичок на рівні фахової комунікації.
Коротка анотація дисципліни	Курс «Українське термінознавство» є вибірковою дисципліною, на яку зголошуються студенти різних груп на потоці.
Мета та цілі дисципліни	ознайомити студентів з основними поняттями термінознавства, термінологічною нормою, подати основні дані про історію становлення українського термінознавства, термінографії та галузевих терміносистем. Навчити студентів працювати з фаховою термінологією і літературою з термінознавства; відшукати потрібний термін у відповідному словнику, знайти потрібну літературу з термінології, правильно послуговуватися термінами у курсовій роботі Дисципліна має загальнотеоретичні і практичні цілі. Загальнотеоретичні цілі курсу УТ полягають в тому, щоб: <ul style="list-style-type: none"> • Показати тернистий шлях нашої наукової мови; • глибоко осмислити національні традиції термінотворення; • ознайомитися з історією українського термінознавства від найдавніших часів, через НТШ, ІУНМ, діаспорні інституції до сьогодення. • Окреслити сучасні проблеми термінознавства; • пізнати норми , які ставлять до терміна; • розкрити поняття терміносистеми; • диференціювати «своє».. і «чуже» у ній;

	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з поняттям «мовного планування» в термінології та міжнародними термінологічними організаціями.. <p>Практичні цілі дисципліни УТ вбачаємо в тому, що він допоможе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • закріпити теоретичні знання на практиці; • ознайомитися з термінологами різних поколінь, їх здобутками та напрацюваннями; • переглянути термінні словники різних часових зрізів; • описати терміносистему певної галузі знань • розглянути історію становлення окремих фахових термінів ; • сприймати та правильно аналізувати науковий текст щодо наявності у ньому термінів.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>о с н о в н а</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Булик-Верхола С.З. Основи термінознавства: навчальний посібник // С.З. Булик-Верхола, Г.В. Наконечна, Ю.В. Теглівець,- Львів, Вид-во Львівської політехніки, 2013.- 160 с. 2. Дяков А.С., та ін. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти/ А.С. Дяков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – К.,2000. 3. Кияк Т.Р. Лінгвістичні аспекти термінознавства / Т. Кияк . – К., 1989. 4. Ковалик І.І. Логіко-лінгвістична концепція технічної термінології у слов'янських мовах / І.І. Ковалик // Вісник ЛДУ: Серія філологічна, 1969. – Вип. 6. 5. Кочан Ірина. Українське термінознавство в іменах / Ірина Кочан. – Львів, 2012 6. Кочерга О.Д., Кулик В. М. Українські термінологічні словники в бібліотеках Києва і Львова / О.Д. Кочерна, В.М. Кулик. – Інститут теоретичної фізики АН України. – К., 1993. 7. Крижанівська А., Симоненко Л. Актуальні проблеми упорядкування наукової термінології. / А. Крижанівська, Л. Симоненко. – К., 1987. 8. Наконечна Г. Українська наукова термінологія: історія і сьогодення / Галина Наконечна. – Львів, 1997. 9. Панько Т.І. Від терміна до системи / Т.І. Панько. – Львів, 1980. 10. Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І. М. Кочан, Г.П. Мацюк . – Львів, 1994. 11. Полюга Л.М. До питання про теоретичні засади наукового словництва / Л.М. Полюга // Науково-технічне слово. – 1994.-Ч. 1. 12. Склад і структура термінологічної лексики української мови. – К., 1984. 13. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині ХХ ст.: Стан і статус/ Юрій Шевельов. – Торонто., 1987. <p>д о д а т к о в а</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Богуцька М. Термінознавство на Україні / М. Богуцька. – К., 1980. 2. Вовк А. Наукова мова і політика / А. Вовк .- Нью -Йорк, 1979.

	<p>3. <i>Зарицький М.</i> Актуальні проблеми українського термінознавства. / М. Зарицький- К., 2004</p> <p>4. <i>Комова М.В.</i> Українська термінографія (1948-2002): Бібліографічний покажчик / М.Комова . – Львів, 2003. – 112 с.</p> <p>5. Комова М., Кочан І. Наукові дослідження з українського термінознавства: Навчальний посібник.- Львів: Тріада Плюс, 2020.</p> <p>6. Кочан І. Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології / І.Кочан - К., Знання, 2013.</p> <p>7. <i>Наконечна Г.</i> Українська наукова термінологія: історія і сьогодення / Галина Наконечна - Львів, 1997.</p> <p>8. <i>Національні та інтернаціональні компоненти в сучасних терміносистемах // За ред. Л.О. Симоненко, С.О. Соколової, І.В. Карпенко та ін. – К.:, 1993.</i></p> <p>9. <i>Павлова О. І.</i> Основи термінознавства: навч. посібник /О.І. Павлова. – Рівне: Волинські обереги, 2011.</p> <p>10. <i>Прикладне термінознавство: Навчальний посібник.- // За ред. В. Дубічинського та Л. Васенко.- Харків: НТУ ХПІ, 2003.- 145 с.</i></p>
Тривалість курсу	1 семестр (5)
Обсяг курсу	Загальний обсяг 180 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 84 години самостійної роботи. 6 кредитів ЄКТС. 3 модулі.
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен</p> <p>знати: що таке термін, термінологія, терміносистема; чим термін відрізняється від загальноживаного слова; основні типи термінологічних словників; основні напрями термінознавства та його школи; віхи українського термінознавства, його інституції та іпостасі, історію української термінографії і сучасні термінологічні словники, основну специфіку українського термінотворення; що таке уніфікація і стандартизація термінів.</p> <p>вміти: ідентифікувати термін від загальноживаного слова; знайти його в термінологічному словнику; працювати з термінологічними словниками; розрізняти запозичений і національний термін, синоніми і варіанти, термін і нетермін, моделювати терміни певних поняттєвих категорій, виявляти терміни-покручі.</p>
Ключові слова	<i>термін, термінологія, терміносистема, історія українського термінознавства, термінографія</i>
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	* СХЕМА ДИСЦИПЛІНИ
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Курс історії української літературної мови, стилістика, культура мови, історія України, українська мова за фаховим спрямуванням, ділове українське мовлення

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Метод спостереження й аналізу, робота з навчально-методичною літературою, самостійне дослідження фаїових словників та терміносистем, інтнрнет ресурси
Необхідне обладнання	Проектор, слайди
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • модулі: 30 семестрові оцінки; максимальна кількість балів 30; Реферати 50 Підсумкова максимальна кількість балів 100.
залік	Залік виставляємо на основі суми балів за семестр: 20 б. – усні відповіді на практичних; модулі 15, письмові роботи -15, творчі роботи-50. Загальна сума – 100 б.
Опитування	

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ I Змістовий модуль 1. Основні поняття термінознавства.				
36 т. 2 год.	Тема 1 Термінознавство як наука. Його основні напрями і школи. Термін. Термінологія. Термінолексика. Номен. Номенклатура. Професійна лексика і професіоналізми. Вивчення цієї теми в програмі з української мови в середній школі та навчальних підручниках.	лекція	Основна 1,9, 13 Додаткова 3,6 ,8, 9		14. 09. 2016
37 т.	Тема 2 Поняття терміносистеми. Термінологічна норма. Її ознаки. Вимоги до терміна колись і тепер. Основні напрями дослідження .термінів (пуристичний, народницький, класичний, поміркований, реформістський, інтернаціональний тощо)	практ	Основна. 1,2,7,9,13 Додаткова 3,6,8, 9	Окреслити терміносистему фаху. Виписати 10-15 термієів і показати їх місце в терміносистемі	21. 09. 2016
38 т. 2 год.	Тема 3. Ономасіологічний, семасіологічний та функціональний підходи до вивчення терміна.	лекція	Основна.3,6, 10 Додаткова: 6,9		
	Тема 4. Логіко-лінгвістична концепції термінологічної роботи проф. І І. Ковалика. Її втілення у сучасному термінознавстві.	практ	Основна 4, 10 Додаткова:	Законспектувати статтю проф. І. Ковалика. Пояснити один із постулатів	

	Тема 5. Міжнародні термінологічні організації і центри. ISA /ISO IEC, GATT, WTO , ЄЕК, TermNet, Nordterm, ArabtermNet , Riterm, Rint та ін. Їх діяльність і постаті (А.Вовк, О.Горбач) Термінологічні центри України.	лекція	Основна 14 Додаткова: 9,	Підготувати виступ про один із центрів (міжнародний та національний)	
	Змістовий модуль 2. Українська термінографія.				
	Тема 6. Термінографія як наука про творення термінологічних словників. Принципи укладання таких словників , їх різновиди. І призначення.	лекція	Основна 6, 11, Додаткова: 4,	Назвати по 5 словників рвзних видів.	
	Тема 7. Сучасні термінологічні словники, їх види і призначення. Мовознавчі й літературознавчі словники. Шкільні термінологіяні словники.	практ	Основна 6, 11, Додаткова: 4,	Описати словники фаху, навести ілюстрації словникових статей.	
	Тема 8. Основні способи термінотворення. Порівняти їх із загальномовними.	лекція	Основна 1, 2, 10, Додаткова: 4, 8,9	Навести приклади різних способів творення термінів на прикладі однієї терміносистеми.	
	Тема 9. Запозичені слова в терміносистемах. Їх доцільність. Інтернаціональна й запозичена лексика.	практ	Основна,7,8,9,10,12 Додаткова: 5, 7,	Виписати по 20 фахових термінів українського та іншомовного походження і пояснити їх	
	Тема10. Методи і форми термінологічної роботи. Огляд наукової літератури з термінознавства.	практ	Основна 1,2,3,5,7,10 Додаткова1, 3,4,5,8,9,	Розказати про один із методів роботи з термінами. Опрацювати бібліографічні покажчики різних років видань.	
	Змістовий модуль 3 Сторінки історії українського термінознавства.				

	Тема 11. Сторінки історії національного термінознавства. Витоки українського термінознавства. Наукове товариство імені Т.Г. Шевченка, його роль у становленні національних терміносистем.	лекція	Основна 1,8, 10, додаткова	Доповнити матеріал з історичних джерел (підручників, посібників, монографій та ін. наукових праць)	
	Тема 12. Українське термінознавство перших десятиліть ХХ століття. 1920- ті роки в історії українського термінознавства.	лекція	Основна 1,8, 10,	Доповнити матеріал з історичних джерел (підручників, посібників, монографій та ін. наукових праць)	
	Тема 13. Інститут української наукової мови. Українське термінознавство 1930-х років.	лекція	Основна 1,8, 10, Додаткова 5	Доповнити матеріал з історичних джерел (підручників, посібників, монографій та ін. наукових праць)	
	Тема 14. Українське термінознавство 1940-1960 років.	практ	Основна 1,8, 10, Додаткова 5	Перелічити основні праці цього періоду. Розказати про історичні умови термінологічної праці в цей період.	
	Тема 15. Українське термінознавство 1960-1990 – х років та перших десятиліть ХХІ століття.	практ	Основна 1,8, 10, Додаткова 5	Розказати про історичні умови термінологічної праці в цей період. Основні праці цього періоду.	
	Тема 16. Видатні українські термінологи (І.Верхратський, І.Пуллой, І.Горбачевський та ін.). Термінологи сучасності. Львівська термінологічна школа.	практ	Основна 1,8, 10, Додаткова 5	Підготувати розповідь про 2 термінологів: минулого і сучасного.	

Склала проф. І. Кочан